

บทที่ 3

ข้อมูลทั่วไปของบ้านม้า

ชุมชนบ้านม้าเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ตำบลศรีบัวบาน มีหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีบัวบานทั้งหมด ประชากร ตำบลศรีบัวบาน ปัจจุบันมีประชากรทั้งสิ้นจำนวน 8,999 คน แยกเป็น ชาย 4,458 คน หญิง 4,541 คน จำนวน 3,143 หลังคาเรือน

3.1 ประวัติความเป็นมา

ก่อนที่จะมีการสร้างนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน ชุมชนบ้านม้ามีสภาพเป็นชนบท เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับสอง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา หลังจากเสร็จสิ้นฤดูการเก็บเกี่ยว ผู้หญิงจะทำงานบ้าน จักสานไม้ไผ่ เปียตอก ส่วนผู้ชายจะเดินทางไปรับจ้างทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ในต่างจังหวัด โดยเฉพาะในภาคอีสาน ได้แก่ อุบลราชธานี อุดรธานี ชัยภูมิ และศรีสะเกษ เป็นต้น

หลังจากการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน ซึ่งอยู่ห่างจากชุมชนประมาณ 5 กิโลเมตร ส่งผลให้มีการสร้างถนน สาธารณูปโภค และการสื่อสาร และที่สำคัญคือมีการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ทำให้ประชากรในชุมชนหันมาสมัครทำงานในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งมีรายได้ดีกว่าการไปรับจ้างทำเฟอร์นิเจอร์ในต่างจังหวัด อีกทั้งยังทำให้ที่อยู่ใกล้เคียงรอบครัวมากขึ้น หลังจากนั้นจึงได้นำประสบการณ์ที่ได้ทำเฟอร์นิเจอร์ที่ผ่านมา ประกอบกับรายได้ที่จากการทำงานในนิคมฯ มาประกอบอาชีพผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ประเภท Knock Down ซึ่งขณะนั้นยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักมากในภาคเหนือ ปัจจุบันมีโรงงานกว่า 20 โรงงานในตำบลศรีบัวบานที่ผลิตเฟอร์นิเจอร์ และก่อให้เกิดการจ้างงานแก่คนในชุมชนจำนวนมาก

3.2 ลักษณะภูมิประเทศ และอาณาเขต

ตำบลศรีบัวบาน มีจำนวนเนื้อที่ 115.42 ตารางกิโลเมตร (72,139 ไร่) ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาล้อมรอบ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่า และมีเขตป่าชุมชน มีแหล่งน้ำอ่างเก็บน้ำแม่สาร และ อ่างเก็บน้ำวังหมก

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองลำพูน
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลทาทุ่งหลวง, ตำบลทาสบเส้า, อำเภอแม่ทา
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลทาปลาดุก, ตำบลทาสบเส้า, อำเภอแม่ทา
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลป่าสัก อำเภอเมือง

3.3 สภาพเศรษฐกิจ

ตำบลศรีบัวบานได้สนับสนุนให้ทุกหมู่บ้านในตำบลศรีบัวบานมีการจัดกลุ่มอาชีพ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนและกลุ่มสตรีแต่ละหมู่บ้านได้ฝึกฝนงานฝีมือ ทำอาหาร ขนมหวานและเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ ตำบลศรีบัวบาน ทำให้ประชากรในแต่ละหมู่บ้านมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดี (ดังแสดงในตารางที่ 3-2) พื้นที่ส่วนใหญ่ในตำบลศรีบัวบานเป็นพื้นที่ทำสวน ทำนา และการปลูกลำไย นอกจากนี้จะใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรแล้ว ยังได้มีการใช้พื้นที่บางส่วนสำหรับการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งได้แก่ โค สุกร ไก่ ฯลฯ

หน่วยธุรกิจในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีบัวบาน

- สถานีบริการน้ำมัน 6 แห่ง
- สถานีบริการน้ำมันแบบหัวจ่าย 3 แห่ง
- สถานีบริการน้ำมันแบบขายปลีก 3 แห่ง
- โรงงาน 31 โรงงาน (ดูจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอเมือง จำแนกตามตำบลดังตารางที่ 3-1)
- ฟาร์มสุกร 29 แห่ง
- โรงสีข้าว 9 แห่ง

สินค้าที่สำคัญ

สินค้าที่สำคัญของ ตำบลศรีบัวบาน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ ไม้เนื้อคาวาน์ และ ผ้าไหมทอมือ สินค้าเกษตร ที่สำคัญคือ ข้าว เป็นผลผลิตที่ใช้ในการบริโภค และ จำหน่าย ลำไย เป็นไม้ยืนต้นที่ปลูกกันมากในจังหวัดลำพูน ผลผลิตที่ใช้ในการบริโภค

ตารางที่ 3-1 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอเมือง จำแนกตามตำบล

ชื่อตำบล	จำนวนโรงงาน (โรงงาน)	เงินลงทุน (บาท)	จ้างแรงงาน (คน)	จำนวนแรงม้า (แรงม้า)
คันธง	12	100,566,700	104	3,255.75
ในเมือง	15	88,740,950	257	2,561.76
บ้านกลาง	36	1,146,045,159	1,490	20,970.24
บ้านแป้น	34	77,504,000	359	2,530.45
ประดู่ป่า	7	40,975,000	116	591.95
ป่าสัก	55	4,080,281,548	8,732	29,904.11
มะเขือแจ้	48	488,247,000	901	7,059.66
ริมปิง	19	166,381,343	237	1,995.07
เวียงยอง	20	2,099,332,538	1,516	23,297.57
ศรีบัวบาน	34	312,033,600	481	1,824.15
หนองช้างค้ำ	1	90,000	1	17.00
หนองหนาม	17	32,063,000	106	683.07
เหมืองง่า	24	165,326,000	315	2,141.99
เหมืองจี้	20	80,474,000	573	2,911.18
อุโมงค์	48	1,013,854,966	1,769	19,480.91
ผลรวม :	390	9,891,915,804	16,957	119,224.86

ที่มา: ฝ่ายนโยบายและแผน สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน

ตารางที่ 3-2 แสดงจำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ > 40,000 บาทต่อปี

หมู่บ้านที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ >40,000 บาทต่อปี (ครัวเรือน)	รายได้ต่อปี (บาท)
1	บ้านศรีบัวบาน	18	72,000
2	บ้านจำขี้มด	80	100,000
3	บ้านจำบอน	110	72,000
4	บ้านจัวแคว	35	820,000
5	บ้านม้าไค้	120	830,000
6	บ้านม้าเหนือ	50	83,000
7	บ้านทุ่งยาว	108	72,000
8	บ้านหนองหล่ม	85	83,000
9	บ้านป่าบง	61	83,000
10	บ้านป่าปวย	47	80,000
11	บ้านดอยแก้ว	170	100,000
12	บ้านทุ่งยาว	97	83,000
เฉลี่ย			91,545

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำพูน (9 มิ.ย. 2548)

3.4 สภาพทางสังคม

ด้านการศึกษา ตำบลศรีบัวบาน มีการจัดระบบการศึกษาทั้งในระบบ และ นอก
ระบบ โรงเรียน ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 แห่ง (อยู่ในการดูแลของ อบต. 3 แห่ง, เอกชน 1 แห่ง)
- โรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษา(ขยายโอกาส) 2 แห่ง
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 1 แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 12 แห่ง

องค์กรทางศาสนา

- วัด 8 แห่ง
- สำนักปฏิบัติธรรม 2 แห่ง

สาธารณสุข

- สถานีอนามัยประจำตำบล 2 แห่ง
- อัตราการมี และ ใช้ส้วมราดน้ำร้อยละ 100

ความปลอดภัยในชีวิต และ ทรัพย์สิน

- ด้านตำรวจทางหลวง 1 แห่ง (ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 3 บ้านจำบอน)
- รถบรรทุกน้ำอเนกประสงค์ 2 คัน
- รถกระเช้าไฟฟ้า 1 คัน
- รถกระบะอเนกประสงค์ 1 คัน
- ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตตำบล (อยู่ภายในองค์กร)

3.5 โครงสร้างพื้นฐาน และ การคมนาคม

การคมนาคม มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 เชียงใหม่-ลำปาง ผ่านหมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ หมู่ที่ 11 ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 11 กิโลเมตร เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก 3 สาย ถนนคอนกรีตเสริมไม้ไผ่ 63 สาย ถนนลาดยาง 12 สาย และถนนลูกรัง 38 สาย

การไฟฟ้า จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ในเขต อบต. คิดเป็นร้อยละ 98.00

การโทรคมนาคม การโทรคมนาคม (โทรศัพท์พื้นฐาน) ประมาณ 900 ครัวเรือน
การโทรคมนาคม (โทรศัพท์สาธารณะ) จำนวน 22 แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ 12 หมู่บ้าน

แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำห้วย ลำเหมือง 8 สาย (สายหลัก)
บึง หนอง 25 แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝ่าย 13 แห่ง
- บ่อน้ำตื้น 120 แห่ง
- บ่อโยก 3 แห่ง
- บ่อบาดาลพร้อมถัง 25 แห่ง
- มีระบบประปาหมู่บ้านใช้ทุกหมู่บ้าน

การกำจัดขยะ องค์การบริหารส่วนตำบลฯ ได้จ้างเหมาเอกชนดำเนินการจัดเก็บ

3.6 วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และการท่องเที่ยว

ตำบลศรีบัวบาน มีขนบธรรมเนียมประเพณี และ วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ มีภาษาพูดเป็นของตนเอง เรียกว่า ภาษาพื้นเมือง และ ภาษาของ มีการสืบทอดวัฒนธรรมจากผู้เฒ่าผู้แก่ จนมาถึงรุ่นลูกหลานในปัจจุบัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ประเพณี “ตานข้าวใหม่” ซึ่งประเพณีนี้มักจะปฏิบัติกันภายหลังการเก็บเกี่ยวข้าว เพราะถือว่าเป็นการบูชาพระแม่โพสพ และ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชาวนา
2. ประเพณี “สงกรานต์” ซึ่งประเพณีนี้จะมีขึ้นในช่วงเดือนเมษายน ของทุกปี โดยแต่ละหมู่บ้านจะจัดกิจกรรมให้มีการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ สรงน้ำพระ ตักบาตรเทโว และมีมหรสพต่างๆ
3. ประเพณี “ตานก๋วยสลาก” ซึ่งประเพณีตานก๋วยสลาก หรือ เรียกว่า ประเพณีสลากภัต เป็นกิจกรรมที่ประชาชนในหมู่บ้านจะมาร่วมกันทำบุญที่วัด และมีมหรสพรวมทั้งกิจกรรมต่างๆที่ชาวบ้านร่วมกันจัดขึ้นซึ่งทาง องค์การบริหารส่วนตำบลศรีบัวบาน ได้ให้การสนับสนุนประเพณีตานก๋วยสลากนี้ด้วย
4. ประเพณี “แห่เทียนเข้าพรรษา” จัดขึ้นในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา ซึ่งทาง องค์การบริหารส่วนตำบลศรีบัวบาน ได้จัดให้มีการถวายเทียนพรรษาให้กับทุกวัดในตำบล
5. ประเพณี “ยี่เป็ง” เทศกาลวันลอยกระทง จัดขึ้นในเดือนยี่เป็ง โดยแต่ละหมู่บ้านจะจัดทำขบวนวันลอยกระทงของแต่ละหมู่บ้านรวมทั้งจัดกิจกรรมให้มีการประกวด หนูน้อยนพมาศ ประกวดกระทง ประกวดขบวนแห่กระทง นอกจากนี้จัดให้มีการฟิงเทศน์ เพื่อให้เป็นสิริมงคลกับประชาชนในหมู่บ้านรวมทั้งเป็นการปลูกฝังเด็กรุ่นใหม่ให้รู้จักการเข้าวัดทำบุญฟังธรรม ซึ่งกิจกรรมในการจัดทำขบวนและกระทงร่วมขบวนแห่ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีบัวบาน ได้ให้การสนับสนุนกับทุกหมู่บ้าน